

Таття: УДК 377.5/377.6:745

СУЧАСНИЙ СТАН ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ХУДОЖНИКІВ-КЕРАМІСТІВ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ СПЕЦДИСЦИПЛІН

Вікторія Шимко

(Миргород)

Анотація. У статті розглядається сучасний стан професійної мистецької освіти в Україні. Особлива увагу приділяється питанню професійної підготовки майбутніх художників-керамістів на прикладі Миргородського художньо-промислового коледжу імені М. В. Гоголя. В статті вивчаються схожі статті та дослідження зроблені іншими авторами в цьому напрямку. Детально розглядається законодавча база професійно-технічної освіти. Автор розглядає галузеві стандарти, які визначають зміст професійної підготовки художників-керамістів, а також комплекс нормативних документів для розробки складових системи стандартів вищої освіти. На прикладі Миргородського художньо-промислового коледжу розглянуте питання особливості освіти та професійної підготовки майбутніх художників-керамістів. В статті проводиться дослідження основних напрямків сучасної мистецької освіти у контексті розвитку професійної освіти художників-керамістів. Автор робить висновки та прогнозує основні шляхи розвитку освіти спеціалістів з виготовлення кераміки. Стаття може бути корисною для викладачів мистецьких дисциплін та науковців, які досліджують професійну освіту художників-керамістів.

Ключові слова: мистецька освіта, професійна освіта, художники-керамісти.

Виктория Шимко

*СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ
ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ХУДОЖНИКОВ-КЕРАМИСТОВ В
ПРОЦЕССЕ ПРЕПОДАВАНИЯ СПЕЦДИСЦИПЛИН*

В статье рассматривается современное состояние профессионального художественного образования в Украине. Особое внимание уделяется вопросу профессиональной подготовки будущих художников-керамистов на примере Миргородского художественно-промышленного колледжа имени Н. В. Гоголя. Подробно рассматривается законодательная база профессионально-технического образования.

***Ключевые слова:** художественное образование, профессиональное образование, художники-керамисты.*

*MODERN STATE OF PROFESSIONAL PREPARATION OF FUTURE
CERAMIC ARTISTS IN THE PROCESS OF TEACHING SPECIAL
DISCIPLINES*

The article considers the current state of professional art education in Ukraine. Special attention is paid to the question of the training of future ceramic artists on the example of Mirgorod art-industrial College. He are similar articles and studies made by other authors in this direction.

Author examines in detail the legislative framework of vocational education. The author discusses the industry standards that define the content of professional training of artists-ceramists. Aauthor also examines the complex of normative documents for development of constituents of the system of standards of higher education. The author of the study refers to the regulations governing vocational education in Ukraine, namely the Law of Ukraine On vocational and technical education, presidential decrees, resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine, orders of the Ministry of education and science of

Ukraine. Author considered the features of the education and training of future artists-ceramists in the example of Mirgorod art-industrial College. Describes the main qualification requirements for knowledge, abilities and skills of future specialists of ceramics. In this paper we study the main directions of art education in the context of development of professional education of ceramic artists. Author pays special attention to research in this aspect. Author conducted interviews and tests of different age groups of students. Author examines ability, creative imagination, creativity as well as professional advantages (preferences) of students. The author investigated further the professional implementation specialists artists of ceramics. Studies have conclusions that are summed up by the author. The author predicts the possibility of further professional realization of students in this area. The author draws conclusions and predicts the main ways of development of education specialists for the production of ceramics.

The article may be useful for teachers of University, colleges and schools of art direction, for art teachers and scientists who are exploring vocational education of ceramic artists and ceramic artists and students who receive professional art education.

Key words: *art education, professional education, ceramic artist.*

Актуальність. У зв'язку із сучасною потребою в спеціалістах художніх та технічних спеціальностей, які б могли виробляти сучасний український конкурентоздатний продукт, особливо гостро постає питання якісної професійної підготовки. Для модернізації професійної освіти є необхідність створення стійкого механізму підвищення якості підготовки спеціалістів, в тому числі і спеціалістів художньої кераміки.

Сьогодні головною ціллю професійної освіти є не тільки формування в студентів теоретичної системи знань та вмінь, необхідних для майбутньої професії, але і надавання ґрунтовної практичної

професійної підготовки, що є особливо актуальним для спеціальностей, пов'язаних з творчою діяльністю.

Схожі питання в своїх працях розглядали: О. Васільєва «Специфіка навчання живопису студентів у сфері декоративно-прикладного мистецтва» [14]; О. Власюк «Професійна підготовка майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва» [15]; Н. Комашко «Суть і структура творчої компетентності майбутнього художника» [16]; С. Рябінова «Професійне становлення майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва» [17].

Ці статті розглядають професійну мистецьку освіту в цілому та вивчають різні її аспекти, і не торкаються питання професійної освіти майбутніх художників-керамістів. Саме тому вивчення цього питання є особливо актуальним.

Мета. Метою розгляду цієї публікації є дослідження сучасного стану професійної підготовки майбутніх художників-керамістів в процесі викладання спецдисциплін, особливості професійної підготовки майбутніх спеціалістів з кераміки.

Виклад основного матеріалу.

Законодавство України про професійно-технічну освіту базується на Конституції України і складається з Закону України "Про освіту", цього Закону та інших нормативно-правових актів.

На даний час професійно-технічну освіту регламентують наступні законодавчі документи: Закони України, Укази Президента, Постанови, Положення, Накази МОН України.

Закони України, які регулюють професійну освіту: [«Про освіту» від 23.05.1991р. №1060-XII](#) [1]; [«Про професійно-технічну освіту» від 10.02.1998р. №103/98-ВР](#) [2]; [«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань професійно-технічної освіти» від 11.09.2003р. №1158-IV](#) [3].

Зміст підготовки спеціалістів художньої кераміки регламентує відповідний галузевий стандарт вищої освіти України (за НАКАЗОМ 07.05.2014 N 558 Про затвердження і введення в дію складових галузевих стандартів вищої освіти), згідно якого складається освітньо-професійна програма підготовки молодших спеціалістів (ОПП).

Також зміст підготовки спеціалістів художньої кераміки визначає відповідний галузевий стандарт вищої освіти України (НАКАЗ 07.05.2014 N 558 Про затвердження і введення в дію складових галузевих стандартів вищої освіти), освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОКХ).

Комплекс нормативних документів для розробки складових системи стандартів вищої освіти. Додаток 1 до наказу Міністерства освіти України від 31.07.1998 р. №285 зі змінами та доповненнями, що введені розпорядженням Міністерства освіти і науки України від 05.03.2001 р. №28-р. [1].

Так, згідно ОПП (додаток Б) до переліку навчальних дисциплін і практик даної спеціальності входять наступні: з циклу професійно-орієнтованої підготовки: Історія образотворчого мистецтва, Історія декоративно-прикладного мистецтва, Основи кольорознавства, Пластична анатомія, Креслення і перспектива, Психологія, Педагогіка, Шрифти і проектна графіка, Основи комп'ютерної графіки, Безпека життєдіяльності, Основи екології, Охорона праці, Основи підприємництва та менеджменту, Методика викладання спецдисциплін. З циклу професійної та практичної підготовки: Рисунок, Живопис, Ліплення, Основи композиції і композиція, Профмайстерність, Технологія і матеріалознавство, Навчальна практика, Пленерна практика, Технологічно-виробнича практика, Ознайомча практика, Педагогічна практика, Переддипломна практика, Дипломне проектування.

В процесі вивчення спецдисциплін майбутні спеціалісти з художньої кераміки повинні вміти використовувати отримані теоретичні та

професійно-профільовані знання на практиці та вмінні виконувати предмети декоративно-прикладного мистецтва від початкового етапу художнього композиційного проектування та моделювання до завершального етапу виконання їх в матеріалі. Також майбутні спеціалісти повинні вмінні використовувати в процесі вирішення практичних завдань навички з рисунку та живопису та інших спеціалізованих професійних дисциплін.

Також в процесі навчання художники-керамісти повинні розвинути свою творчу уяву та образне мислення, зорову пам'ять, художню культуру та естетичний смак, навчитися використовувати самостійно набуті теоретичні знання та практичні навички у творчому процесі, та навчитися організовувати свою роботу та робоче місце відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці.

Для вивчення стану розвитку творчої уяви та образного мислення було проведено експеримент, коли студентам 1 курсу було видано творче завдання, яке було повторене на 4 курсі. Завдання являло собою початок образної лінії, яку потрібно було додумати, доповнити.

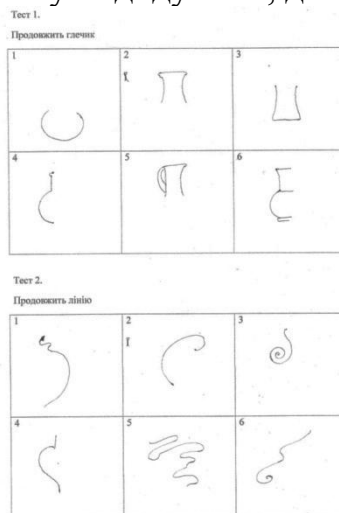

Рисунок 1

Креативність мислення перевірялася за кількістю збігів (однакових схожих рішень) в групі. Найвищий рівень отримали ті, хто виявив нестандартне (несхоже на інших) вирішення даного об'єкту, достатній рівень, якщо кількість схожих рішень не перевищувала 2-3 зображень в

групі, середній – якщо половина зображень співпадала з рішеннями інших студентів, і низький рівень виявили студенти, які не змогли продовжити зображення, або зробили це стандартно «як усі». В результаті 10% студентів 1 курсу виявили високий рівень, 30% – достатній рівень креативності, 50% – середній рівень, і 30% – низький. Студенти 4 курсу: 20% - високий рівень креативного мислення, 40% - достатній рівень, 30% - середній і 10% - низький. Середній рівень креативності в групі починаючи з 1 до 4 курсу виріс на 10-20%.

Також протягом 4 років було проведено спостереження за розвитком професійних навичок студентів з профільних дисциплін. Так випускників художніх шкіл на 1 курс вступило 3 з 25. Тому процент абітурієнтів, які володіли на високому рівні основами образотворчої грамоти складав 12%. За аналізом робіт, які були зроблені з усіх профільних предметів на початку року 1 курсу і в кінці навчального року 4 курсу було виявлено, що всі студенти на достатньому рівні оволоділи образотворчою грамотою, 30% мають високий рівень, 40% – хороший рівень, 20% – середній і 10% – низький.

Також було проведено опитування студентів 4 курсу щодо їх подальших професійних планів. 80% студентів виявило бажання подальшого навчання в профільних вищих навчальних закладах, 5% – бажають змінити профіль навчання, 10% – виявили бажання почати професійну діяльність в галузі виробництва кераміки, і 5% бажають спробувати інший профіль професійної діяльності.

Подібна тенденція має місце тому, що студенти можуть реалізувати свої можливості або на приватних підприємствах з виробництва кераміки або відкривши власне приватне підприємство. Але у віці 18-20 років ще не відчувають впевненості, бо не мають достатнього практичного досвіду та потрібної матеріальної бази для початку приватної трудової діяльності.

Висновки і перспективи подальших наукових розвідок.

Виходячи з усього вищевказаного можна зробити висновки, щодо стану професійної підготовки майбутніх художників-керамістів в процесі викладання спецдисциплін:

1). Професійна освіта регламентується законодавством України, яке чітко обумовлює структуру та зміст професійної підготовки майбутніх художників-керамістів;

2). В процесі навчання студенти отримують необхідні знання та навички, які можуть застосувати в практичній трудовій діяльності;

3). За час навчання в студентів розвиваються природні здібності та задатки, творча уява та образне мислення, які необхідні для успішної реалізації професійної діяльності.

Основною метою подальших досліджень є професійна підготовка конкурентоздатного кваліфікованого спеціаліста художника-кераміста, який зможе реалізуватися в професійній та творчій діяльності.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Закон України «Про освіту», за станом на 19 лютого 2016 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. — Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). — 1991. — № 34. — С. 451. — Режим доступу до видання: zakon.rada.gov.ua»Закону України Про освіту

2. Закон України «Про професійно-технічну освіту» [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. — Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 1998. — № 32. — С. 215. — Режим доступу до видання: zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр

3. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань професійно-технічної освіти» [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. — Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2004. — № 8. — С. 67 — Режим доступу до видання: zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр

4. Наказ МОН України [«Про запровадження Типової базисної структури навчальних планів для підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах» від 13.10.2010р. №947](#) / Міністерство освіти і науки України. — К. — 2001. — Режим доступу до видання: osvita.ua>Профтехосвіта>Наказ МОН
5. Наказ МОН України [«Про затвердження Методики розроблення державних стандартів професійно-технічної освіти з конкретних робітничих професій» від 15.05.2013р. №511](#) / Міністерство освіти і науки України. — К. — 2001. — Режим доступу до видання: zakon.rada.gov.ua>laws/show/z0832-13
6. [Положення про професійно-технічний навчальний заклад \(постанова Кабінету Міністрів України №1240 від 5.08.1998р.\)](#) / Кабінет міністрів України. — К. — 1998. — Режим доступу до видання: zakon.rada.gov.ua>laws/show/1240-98-п
7. [Положення про організацію навчально-виробничого процесу в професійно-технічних навчальних закладах \(наказ МОН України від 30.05.2006 р. №419\)](#) / Міністерство освіти і науки України. — К. — 2006. — Режим доступу до видання: zakon.rada.gov.ua>laws/show/z0711-06
8. [Положення про ступеневу професійно-технічну освіту \(постанова Кабінету Міністрів від 3.0.1999р. №956\)](#) / Кабінет міністрів України. — К. — 2011. — Режим доступу до видання: zakon.rada.gov.ua>laws/show/956-99-п
9. [Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні \(ступеневу освіту\) \(постанова Кабінету Міністрів України №65 від 20.01.1998р.\)](#) / Кабінет міністрів України. — К. — 2001. — Режим доступу до видання: zakon.rada.gov.ua>laws/show/65-98-п
10. Постанова [«Про затвердження Державного стандарту професійно-технічної освіти» від 17.08.2002р. №1135](#) / Кабінет міністрів України. — К. — 2002. — Режим доступу до видання: zakon.rada.gov.ua>laws/show/1135-2002-п

11. Постанова «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23.11.2011р. №1341 / Кабінет міністрів України. — К. — 2011. — Режим доступу до видання: zakon.rada.gov.ua>laws/show/1341-2011-п
12. Постанова [«Про затвердження зразків документів про професійно-технічну освіту» від 09.08.2001р. №979](#) / Кабінет міністрів України. — К. — 2001. — Режим доступу до видання: zakon.rada.gov.ua>laws/show/979-2001-п
13. Постанова [«Про затвердження Державного переліку професій з підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах» від 11.09.2007р. №1117 Положення про професійно-технічний навчальний заклад \(постанова Кабінету Міністрів України №1240 від 5.08.1998р.\)](#) / Кабінет міністрів України. — К. — 2001. — Режим доступу до видання: zakon.rada.gov.ua>laws/show/1117-2007-п
14. Васільєва О. Специфіка навчання живопису студентів у сфері декоративно-прикладного мистецтва [Електронний ресурс] / О. Васільєва. Автореферат. — М. — 2009. — Режим доступу: dslib.net>...specifika...v...dekorativno-prikladnogo...
15. Власюк О. Професійна підготовка майбутніх фахівців декоративно-прикладного мистецтва [Електронний ресурс] / О. Власюк. — Режим доступу до видання: dspace.pnpu.edu.ua>bitstream/123456789/6169/1/...
16. Комашко Н. Суть і структура творчої компетентності майбутнього художника [Електронний ресурс] / Н. Комашко. — Режим доступу до видання: library.udpu.org.ua>library_files/psuh_pedagog_...
17. Рябінова С. Професійне становлення майбутніх художників декоративно-прикладного мистецтва / С. Рябінова.] — С: Сибирский педагогический журнал. Випуск № 15, 2008. — 307 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Шимко Вікторія Володимирівна - здобувач кафедри Культурології та культурологічних дисциплін Полтавського національного педагогічного

університету імені В. Короленко, викладач художніх дисциплін Миргородського художньо-промислового коледжу імені М. В. Гоголя Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка.

Коло наукових інтересів: професійна підготовка майбутніх художників-керамістів.